

קריאה יקרה

... לוקחים אדם שפרש מן החברה, או שגורש ממנה מסיבה זו או אחרת, מוציאים אותו מן החברה התקינה, ומכניסים אותו לחברה של פושעים. לחברו נגיד, לאנטי-חברה, לחברה שכולה שלילית. "מנתקים אותו מן החברה התקינה ומכניסים אותו לחברה של פושעים" — האם על ידי כך מחזירים אותו למוטב, מחזירים אותו לחברה התקינה? הרי זה דבר והיפוכו! "אני מאמין שיבוא יום בו לא יבינו כיצד התקיימו הדברים האלה במשך זמן כל-כך רב, ואם הדברים האלה קיימים זמן כה רב, על אף היותם כה בלתי-הגיוניים, הרי זה מעיד על כך שיצרנו-הקמה, ויצרים אפלים תת-הכרתיים אחרים, יש להם אחיזה בלב החברה ובלב האדם. "האם בית-הסוהר, כפי שהוא היום, יכול באמת לתת טיפול פסיכולוגי? אני יודע שלא. אני רוצה אפילו להאשים את שירות בתי-הסוהר, על שנעשה כל-כך מעט בשטח הזה. אני סבור שלשירות בתי-הסוהר אין כל אפשרות להביא לשיפורים אמיתיים ויסודיים בתחום הזה. "אני סבור שבבית-הסוהר, כפי שהוא היום, אי אפשר בכלל לתת טיפול אמיתי לאסירים.

הכינו לי רשימה סטטיסטית על העובדים הסוציאליים בבתי-הסוהר. זה מצב איום ממש. אי אפשר להגיד שהוא מחריד, הוא ממש אבסורדי. בכלא שאטה, למשל, ישנם שלושה עובדים סוציאליים על קרוב ל-200 אסירים; בכלא תל-מונז, בו נמצאים מרבית העבריינים הצעירים, ישנם ארבעה עובדים סוציאליים על כ-200 אסירים; ברמלה — שלושה עובדים סוציאליים על כ-300 אסירים; במעשיהו — שלושה עובדים סוציאליים על כ-250 אסירים.

במצב זה לא יתכן אף נסיון רציני להגיע לשורשי הפשע, לשורשי העבריינות, לחקור מדוע האדם הוא כפי שהוא, מה הפך אותו להיות מה שהוא, ואיך אפשר לחקן אותו. נדמה כי הטיפול הסוציאלי קיים רק למען הרושם החיצוני.

... מובן שהרבה יותר קל לעמוד על הרע הקיים, אצלנו ובעולם, מאשר לנחם מה צריך לבוא במקומו.

אבל אני חולם על היום בו בית-הסוהר, במתכונתו הנוכחית, יבוא לקיצו, ובמקומו תבוא שיטה אחרת לגמרי, שיטה שעיקרה טיפול פסיכולוגי וחברתי לשיקום העברייני. במקום בתי-הסוהר במיבני הטגארס הנוריים אים והמכסאים, יהיה אוסף מגוון של מוסדות שיקום, בדרגות-חומרה שונות, כגון מחנות-עבודה והוסטלים, דוגמת אלה המוקמים בשבדיה ובאנגליה.

ובעיקר: במקום כליאה יבוא ברוב המיקרים המיבחה תוך פיקוח וטיפול. לא יוצא העברייני מן החברה, אלא יושאר בה תחת פיקוח, תוך נסיון לעזור לו להשתלב שוב בחברה התקינה.

"כיום קיימת בעייה חמורה לגבי העברייני היוצא מבית-הסוהר, והצריך להשתלב בחברה. רה תקינה ובעבודה יצרנית, כשהוא יוצא מבית-הסוהר הוא נתקל בתופעה, טבעית כש לעצמה, שמעביר נורמלי מתקשה. מבחינה נפשית ואולי גם מבחינה מעשית, להעסיק אסיר, פושע כביכול, ולשלב אותו בעבודה יצרנית, מה גם שבשיטת הענישה הנוכחית קלושים הסיכויים שאותו עברייני יחזור באמת למוטב. ומי שהלך בדרך זו — ולי יש קצת נסיון בדרך זו — נוחל לא פעם אכזבות די מרות.

"לא יכול להיות ויכוח על-כך שהגממה על הענישה צריכה להיות — החזרתו של העברייני לחברה התקינה. להחזיר את העברייני אל החברה הבריאה.

"החברה היא אחראית לפשע, ולא העברייני אחראי לעבירה. החברה היא אחראית לפשע — לא לרוב, כי אם תמיד. העברייני נוצר בגלל סביבתו, בגלל משפחתו או בגלל חוסר-משפחתו, בגלל התנאים של החברה המודרנית. על כך יש מחקרים ללא ספור. עד שלא נבין כל הדברים האלה, לא יבוא המצב על תיקונו.

"אני חושב — אני מהרהר בקול רם — שאולי כדאי להקים צוות מיוחד, מוחרר מתפקידי השיגרה, שיתכנן לכל הפחות התחלה של גישה כללית, חדשה לגמרי, לבעיות הענישה."

כשיש צורך לדווח על פגישתם של ראשי מערכת זו עם אישים בינלאומיים, או על כתבה המוקדשת לדיעותינו בעתון בעל תהודה עולמית, אין לכך מקום בעתוני ישראל. אבל יש ויש להם מקום כשיש צורך לדווח על משפטו של מי שהיה כתב העולם הזה, שהואשם בפלילים. כך הופיעו בעתוני ישראל מאות כתבות על משפטו של "כתב העולם הזה" (ורק במיקרים נדירים: "מי שהיה כתב העולם הזה"). המכנה המשותף לכל הכתבות האלה: שימחה גלויה לאדי.

בשבילנו, חברי מערכת זו, משפטו של שמואל שקד הוא פרשה מצערת מאין כמותה. לא בגלל הפרסומת השלילית שנתלוותה אליה, אלא בגלל גורלו של שמואל עצמו. כשהצענו לשמואל שקד לעבור אצלנו כי כתב פלילי, ידענו, כמובן, כי יש לו עבר פלילי עשיר. הוא היה מה שרגילים לקרוא "עברייני מועד". במשטרה היה ידוע כמומחה לפריצת-קופות.

אולם מערכת זו הטיפה, מאז יומה ה' ראשון, לייחס חדש כלפי אסירים משתתרי-רים. איננו מאמינים כי בית-הסוהר משפר את האסיר. ה' מדע המודרני מלמד כי באמצעות טיפול נפשי וחברתי ניתן להחזיר את העברייני לחיק החברה. העב' ריין הוא אדם ה' יוחם בחברה, ורק יחס החברה אליו יכול לשנותו.

כמו בכל שאר ה' שטחים, איננו מאמינים בהטפה לרעיונות מופשטים, מ' בלי להירתם להג' שמתם. לכן, כאשר שמואל שקד הציג את שרותו לעתון זה, לא אמרנו לעצמנו: "זה יכול לגרום לנו צרות, באחד הימים." גם לא אמרנו לעצמנו: "מי יודע, אולי הוא יסתבך שוב, ואז יהיו לנו בושות." אמרנו לעצמנו: "האיש הוא בעל רצון טוב. הוא רוצה לתזור למוטב. ניתן לו שאנס, אם אנחנו לא נעזור לו, מי יעזור?"

לפני שהחלטנו סופית, נועצנו עם חוגי המשטרה. הם בירכו אותנו על הצעתנו, המליצו על עשיית נסיון זה. ואכן, לשבחם של אנשי משטרת-ישראל ייאמר כי בכל תקופת כהונתו של שמואל שקד אצלנו הם השתדלו לעזור לו. הם לא התייחסו אליו כאל "פושע לשעבר". הם נהגו בו אף לפני משורת הדין, מתוך רצון כן לעזור לו להשתרש שוב בחברה, וכך, בעזרת המשטרה וחבריו-לשעבר בעולם ה' התחנן, הפך שקד אחד הכתבים הפליליים הטובים ביותר שעבדו איתנו. אצלנו, ודרכו היתה רצופה בסופים ממדרגה ראשונה, ש' הפתיעו לא פעם אף את המשטרה עצמה, ושמקורם היה במושעים מועדים שנתנו בו אימון בלתי-מסוייג.

כאשר נודע לנו כי נלכד במארב של המשטרה, בעיקבות גניבת קופה, היינו המור' מים. מטעמים ציבוריים היה כדאי לנו להסי' תייג ממנו מיד, מבלי להכות לתוצאות ה' משפט. לא עשינו זאת. אמרנו במדור זה: נניח לשופט להחליט, ועד אז לא נביע דיעה. העדתי במשפט, אמרתי את האמת על שיטות עבודתו, וכמו כל חברי מערכת זו קיוויתי, בכל לבי, כי שקד ימצא זכאי.

פסק-הדין שניתן השבוע — שהרשיע את שקד ורן אותו לארבע שנות מאסר — מילא את לבנו בצער עמוק. גם עתה לא נביע שום דיעה, מאחר ששקד הודיע כי הוא רוצה לערער על פסק-הדין. תהיה התוצאה אשר תהיה, הדבר לא ישנה את גישתנו ואת השקפתנו לגבי שיקום אסירים.

אורי כדאי להביא כאן כמה דברים ש' אמר אורי אבנרי בכנסת, לפני כמה חודשים, בעת הדיון על משרד-המשטרה. יש בהם כדי להטיל אור גם על גישתנו בפרשה זו: "בני הדורות שיבואו יסתכלו בזוועה על שיטתנו לכלוא עבריינים כמו חיות בכלוב, באותה זוועה בה אנחנו מסתכלים כיום ב' מכשירי-העניוים של ימי-הביניים. "הזוועה תהיה מהולה בתמיהה על האי-ו' לת של שיטה זו.

אולי כדאי להביא כאן כמה דברים ש' אמר אורי אבנרי בכנסת, לפני כמה חודשים, בעת הדיון על משרד-המשטרה. יש בהם כדי להטיל אור גם על גישתנו בפרשה זו: "בני הדורות שיבואו יסתכלו בזוועה על שיטתנו לכלוא עבריינים כמו חיות בכלוב, באותה זוועה בה אנחנו מסתכלים כיום ב' מכשירי-העניוים של ימי-הביניים. "הזוועה תהיה מהולה בתמיהה על האי-ו' לת של שיטה זו.

לת של שיטה זו.

קניט

אולי אני בולחת
עם כל סגריה אחרת

כי... לטיב ולאיכות קניט
היא ללא כל תחרות!

הנאה שלמה..

השמי קול המעולים בעולם
של טלפונקו

ב-2 דגמים!

דגם 201: 4 ערוצים, צלילים חדים ובהירים, 12 שעות נגינה. החל מ-650 ל"י

דגם 203: 4 ערוצים, 2 מהירויות, מוסיקה סטריאו-פונית, 12 שעות נגינה. החל מ-825 ל"י

הסוכנים הבלעדיים: אלקטרו ויסטה בע"מ, ת"א להשיג בחנויות החשמל המובחרות

TELEFUNKEN

איש כפי